

Reactie internetconsultatie TAO AMvB

De Haagse Hogeschool, 27 juni 2024

De Haagse Hogeschool maakt zich zorgen over de verregaande wet- en regelgeving waarmee de regering wil sturen op internationalisering, met name ten aanzien van de opleidingstaal in het hoger onderwijs. Deze aanpak gaat voorbij aan de zorgvuldige afwegingen die wij als hogeschool maken en zal negatief uitwerken op de kwaliteit en toegankelijkheid van ons onderwijs. Het wetsvoorstel Internationalisering in Balans en de nu voorliggende AMvB grijpen diep in op de autonomie van onderwijsinstellingen en zetten de deur open voor willekeur. De Haagse doet met klem een beroep op de regering om de Toets Anderstalig Onderwijs te herzien en de zelfregie van de sector een eerlijke kans te geven.

Samen met onze koepelorganisatie, de Vereniging Hogescholen, constateert De Haagse dat er in de maatschappij zorgen leven over de instroom van internationale studenten. Een grote internationale instroom is in het hbo echter niet aan de orde, zoals ook de Raad van State constateert in het advies over het wetsvoorstel (W05.24.00042/I). Nog geen 8% van de studenten in het hbo is internationaal. Daarom vragen wij nogmaals aandacht voor de aanbeveling van de Raad van State om het hbo uit te zonderen van de Toets Anderstalig Onderwijs. De verschillen tussen universiteiten en hogescholen vragen om een proportionele invulling van WIB en AMvB.

Bovendien sturen de hogescholen reeds op een maximering van het aantal in te schrijven studenten voor de economische opleidingen en zijn hogescholen bereid om op sectorniveau zelfregie te voeren. Daarmee neemt de sector de maatschappelijke zorgen over internationalisering ter harte. De voorliggende WIB en AMvB gaan hieraan voorbij.

Het hbo kent een grote diversiteit aan opleidingen. Van de aangeboden bacheloropleidingen wordt 92% in het Nederlands gegeven, waarmee de toegankelijkheid van het onderwijs voor Nederlandse studenten een gegeven is. Voor hogescholen blijft het uitgangspunt dat hbo-opleidingen Nederlandstalig zijn: van alle opleidingen wordt 80% zelfs alléén in het Nederlands aangeboden. Daarnaast kent 12% van onze opleidingen zowel een Nederlandstalige als een Engelstalige variant. Deze percentages zijn al jaren stabiel.

We geven daarom nadrukkelijk in overweging om het bestaande anderstalig opleidingsaanbod in het hbo buiten de scope van de TAO te houden, net als reeds is gedaan voor alle masteropleidingen. Uitzondering ligt ook voor de hand voor alle technische opleidingen; het kabinet wil met Project Beethoven juist de drempels voor technische opleidingen verlagen en kan dat eenvoudigweg doen door deze opleidingen uit te zonderen van de TAO-belasting.

Een andere waardevolle toevoeging in de AMvB is de mogelijkheid van een lichtere toets op bestaand opleidingsaanbod. Dat komt de proportionaliteit van de maatregel ten goede en doet recht aan de eerdere macrodoelmatigheidstoetsing die deze opleidingen reeds hebben doorlopen.

Aanvullend benoemen we graag deze aanvullende punten bij de voorliggende AMvB:

1. De proportionaliteit ontbreekt. Voorkom onnodige en aanzienlijke administratieve lasten en tijdverlies voor nieuwe opleidingen. Zorg voor een uitzondering of lichtere vorm van toetsing.
2. Bezie het belang van internationalisering voor grote delen van de arbeidsmarkt, de Nederlandse kenniseconomie, ons innovatievermogen, de regio en de kwaliteit van het onderwijs. De gevolgen van de AMvB op deze aspecten zijn nog onvoldoende ondervangen in de criteria van de AMvB TAO.
3. Voorkom willekeur door subjectieve beoordelingscriteria. Veel van de criteria in de AMvB zijn voor diverse interpretaties vatbaar en onvoldoende geconcretiseerd. Dat leidt tot onvoorspelbaarheid ten aanzien van de uitkomst, mogelijkheden tot politieke willekeur en forse uitvoeringsproblemen.
4. Voorkom de interne tegenstrijdigheid in deze AMvB, doordat artikel 4.5 stelt dat een opleiding 'alleen in een anderstalige context aangeboden kan worden' en artikel 4.6 stelt dat 'elke opleiding ook ergens in het Nederlands aangeboden wordt'. Deze catch22 illustreert perfect de vele tekortkomingen in deze regelgeving.
5. Verleng de termijn voor het indienen van de TAO-aanvragen; 9 maanden is niet realistisch gezien de benodigde onderbouwing en afstemming, zeker in vergelijking met de 12 maanden die het CDHO krijgt voor de beoordeling.
6. Ten slotte heeft het hbo verregaande bindende afspraken gemaakt in het kader van zelfregie. Zo is afgesproken om opleidingen enkel in te dienen voor de toets anderstalig onderwijs na onderlinge afstemming, en met breed draagvlak in de sector, in de vorm van een clusteraanvraag. Dit vraagt een intensief traject waarbij instellingen met elkaar afstemmen wie wat aanbiedt en welke instelling soms ook stopt met het aanbieden van een opleiding. Dit vereist dat de beoordeling op clusterniveau plaatsvindt. In de AMvB ontbreekt de aansluiting tussen de clusteraanvraag en de uiteindelijke beoordeling: het staat de Minister vrij om in te grijpen in de clusteraanvragen. Zou dit gebeuren, dan vervalt direct het draagvlak om nog te werken middels clusteraanvragen. Wij roepen het kabinet daarom op om clusteraanvragen enkel als cluster te beoordelen, en toe te kennen of af te wijzen. Na een gemotiveerde afwijzing is het dan weer aan de sector zelf om de redenen van de afwijzing te verwerken in een nieuwe clusteraanvraag.